

Prague Fringe Festival 2010: studie ekonomického dopadu

Ing. MgA. Tereza Raabová, Ph.D.

Economic impact

www.ekonomickedopady.cz

OBSAH

Resumé	3
1. O pražském Fringe Festivalu.....	5
2. Profil návštěvníků PFF	6
3. Ekonomické dopady a čisté přínosy návštěvníků PFF	12
4. Ekonomické dopady a čisté přínosy samotného festivalu	16
5. Lokální dopad na ekonomiku hl. m. Prahy	19
6. Dopad festivalu na výběr DPH.....	20
7. Další dopady a přínosy festivalu	20
8. Závěr	21
Prameny	22
Příloha 1 Slovníček pojmů	
Příloha 2 Definice multiplikátorů, předpoklady modelu	

Resumé

(Executive summary)

Prague Fringe festival (PFF) je poměrně malý festival odehrávající se každoročně v květnu/červnu na pražské Kampě a jejím okolí. Je jedním z nejmladších přírůstků do světové rodiny Fringe festivalů, na kterých může vystoupit kdokoli s čímkoli, pokud najde čas a trochu peněz na záznam v oficiálním programu. Výsledkem bývá směsice profesionálních i amatérských divadelníků z celého světa, kteří přijíždějí do Prahy s netradičními a kreativními výstupy. Devátý ročník se konal ve dnech 28.5.-5.6.2010, diváci zde mohli zhlédnout na 40 různých show od souborů z celého světa v téměř 200 představeních.

Studie ekonomického dopadu pro Fringe 2010 přináší v první části poznatky o návštěvnicích festivalu a v druhé části vypočítává ekonomické dopady festivalu a jeho návštěvníků na zvýšení obratu (produkce), HDP (resp. hrubé přidané hodnoty), zaměstnanosti a mzdových příjmů v České republice. Přináší také odhad dopadů a přínosů pro hlavní město Prahu a na odvod daně z přidané hodnoty.

Profil návštěvníků

Fringe festival je výjimečný svým programem i zaměřením. Jeho mezinárodní podstata a multikulturalita se odráží jak v organizaci a programu, tak ve struktuře účastníků festivalu. Většina z nich (58 %) sice žije přímo v Praze, ovšem pouze 32 % z celkového počtu bylo české národnosti. Přibližně 26 % účastníků festivalu tedy tvoří cizinci žijící v Praze. Zbýlých 42 % návštěvníků festivalu přicestovalo z různých konců světa. Mezi cizinci je festival populární především u Britů, Američanů a Kanadčanů, ať už „místních“ nebo přijíždějících ze zahraničí. Mezi respondenty se objevili také Španělé, Nizozemci, Francouzi, Slováci, Lotyšši, Japonci, Australané, Novozélandčané a další.

Přes 60 % účastníků festivalu bylo ve věku 16-34 let, většina všech návštěvníků (59 %) byla s festivalem velmi spokojena a 66 % by rádo navštívilo festival i v příštích letech.

Návštěvníci festivalu, kteří žijí v Praze, navštívili festival průměrně na 3 dny a zhlédli 4,4 představení. Zahraniční turisté přijížděli na mnohem delší dobu, většina z nich přijela na celý festival a v ČR strávila průměrně přes 15 dní. Na festivalu zhlédli průměrně 7,4 představení. Mezi nimi se našli i největší fanoušci festivalu, kteří přijíždějí na Fringe pravidelně už mnoho let. 37 % zahraničních návštěvníků uvedlo, že Fringe je hlavním cílem jejich cesty do Prahy, průměrně turisté přikládali festivalu 70% vliv na svoje rozhodnutí navštívit Prahu.

Ekonomické dopady festivalu

Ekonomické dopady festivalu jsou ve studii rozděleny na 1) dopady iniciované výdaji návštěvníků PFF 2010 a 2) dopady vyvolané výdaji samotného festivalu. Pro výpočet byla využita velmi podrobná meziodvětvová (input-output) analýza statistik národních účtů ČR dle dat Českého statistického úřadu. U obou pohledů byly vypočteny dopady na zvýšení obratu (produkce), HDP (resp. hrubé přidané hodnoty), zaměstnanosti a mzdových příjmů v České republice. Přitom byly sledovány nejen celkové efekty, ale také čisté přínosy festivalu pro českou ekonomiku, které plynuly z přílivu zahraničních financí do Čech.

Návštěvníci Fringe festivalu utratili v ČR během své cesty na festival dohromady 5,1 mil. Kč, z toho 4,8 mil. Kč bylo utraceno zahraničními turisty. Přímo díky festivalu utratili všichni návštěvníci 3,9 mil. Kč, z toho zahraniční turisté 3,6 mil. Kč (výdaje po zohlednění vlivu, jaký měl PFF na rozhodnutí turistů navštívit Prahu). Tuto sumu vynaložili návštěvníci na dopravu, ubytování, stravování, návštěvy památek, nákupy suvenýrů atd. Tím se zvýšila

produkce dodavatelů těchto zboží a služeb (přímé dopady) a v návaznosti i produkce jejich subdodavatelů a celého řetězce dodavatelsko-odběratelských vztahů (multiplikované či nepřímé dopady). Analogicky stejnou „spirálu“ roztočily výdaje samotného festivalu, které činily celkem 1,6 mil. Kč a z toho asi 52 % tvořily výdaje kryté zahraničním kapitálem (tj. dotace a příjmy ze zahraničí, prodej vstupenek zahraničním turistům apod.).

Dohromady výdaje návštěvníků i samotného festivalu zvýšily obrát české ekonomiky o 8,6 mil. Kč, z toho přes 7 mil. Kč vygeneroval festivalem přilákaný zahraniční kapitál. Hrubý domácí produkt Česka se zvýšil o více než 3 mil. Kč, z toho čistý přínos ze zahraničních zdrojů činil 2,3 mil. Kč.

Fringe samotný zaměstná celoročně 1 osobu na plný úvazek, v době festivalu pomáhá navíc řada dobrovolníků. Dodavatelé a subdodavatelé poptávaných služeb a zboží museli kvůli zvýšené poptávce také zaměstnat pracovníky navíc a vyplatit jim mzdy. **Celkem bylo díky festivalu vytvořeno 6,2 stálých pracovních míst**, nově zaměstnaným pracovníkům byly díky festivalu vyplaceny mzdy ve výši **1,5 mil. Kč. Bez zahraničních příjmů, které festival přilákal, by nebylo zaměstnáno minimálně 4,7 pracovníků a vyplaceno přibližně 1,2 mil. Kč na mzdách.**

Z výdajů návštěvníků a festivalu plynulo přibližně **725 800 Kč na daň z přidané hodnoty**. Zahraniční návštěvníci a příjmy festivalu ze zahraničí se na tom podíleli z 52 %, tzn. asi 376 000 Kč. Další nezanedbatelné dopady na výběr daní jsou způsobeny vyšším odvodem daní z příjmu dodavatelských a subdodavatelských firem, vyšším odvodem daní z příjmu jejich zaměstnanců, případně zvýšeným výběrem spotřebních daní.

Lokální efekty PFF pro Prahu

Lokální efekty PFF pro Prahu můžeme pouze odhadovat, protože nevíme kteří dodavatelé a hlavně nepřímí subdodavatelé sídlí v Praze (multiplikátory pracují s daty za celou ČR). Asi 95 % výdajů návštěvníků a minimálně 80 % výdajů festivalu samotného směřovalo do subjektů sídlících v Praze. Díky těmto prostředkům došlo ke **zvýšení produkce pražských podniků a institucí celkem o 4,2 milionů Kč, z toho necelých 1,7 milionů Kč připadlo na zvýšení hrubé přidané hodnoty (resp. HDP)**. V Praze bylo díky festivalu a jeho návštěvníkům vytvořeno celkem **3,65 pracovních míst a na mzdy bylo vydáno přes 886 tisíc Kč**. Pokud bychom sledovali čisté ekonomické přínosy festivalu a jeho návštěvníků do hlavního města, potom můžeme říct, že **bez festivalu (resp. mimopražských financí, které festival přilákal) by se snížila celková produkce pražských podniků a institucí o 3,5 mil. Kč a HDP hlavního města o necelého 1,2 mil. Kč. Nevzniklo by přibližně 2,6 stálých pracovních míst a nebylo by vyplaceno přibližně 685 tis. Kč na mzdách.**

Z tohoto pohledu můžeme považovat dotaci magistrátu hl. m. Prahy ve výši 400 000 Kč za velmi dobrou investici do pražské ekonomiky.

Další přínosy PFF

Přestože je Fringe festival poměrně malým festivalem, jeho ekonomický význam je nesrovnatelně velký. Vedle měřitelných ekonomických dopadů pozorují organizátoři i další přínosy festivalu, a to jak ekonomické, tak sociální či vzdělávací. Festival pomáhá bořit bariéry mezi národnostmi, pravidelně láká do Čech zahraniční turisty, kteří dále propagují Prahu a Česko u svých známých ve světě. Kromě toho nabízí jedinečný kulturní program, který je v Praze unikátní a pomáhá zapojit do kulturního života metropole nejen Čechy, ale také místní komunitu cizinců a zahraniční turisty.

1. O pražském Fringe Festivalu

Pražský Fringe Festival (PFF) je jedním z nejmladších přírůstků do světové rodiny Fringe festivalů (známé jsou např. Fringe festivaly v Edinburgu, Torontu, New Yorku, Adelaide...). Jde v podstatě o divadelní festivaly, na kterých může vystoupit kdokoli s čímkoli, stačí si na to pouze najít prostředky, tedy čas a trochu peněz na záznam v oficiálním programu. Výsledkem bývá směsice profesionálních divadelníků a amatérů z celého světa, kteří „rozpumpují“ město invencí a kreativitou.

Prague Fringe je poměrně malý festival odehrávající se každoročně v květnu/červnu na pražské Kampě a jejím okolí. Od ostatních festivalů v metropoli se odlišuje nejen zcela jinak pojatým programem, ale také tím, že láká velké množství zahraničních turistů a cizinců žijících v Praze. Právě pro ty je PFF velmi oblíbenou a svým způsobem jedinečnou kulturní událostí, neboť je jediným festivalem ve městě, který nabízí tak velkou porci představení v angličtině.

Devátý ročník pražského Fringe Festivalu se konal ve dnech 28.5.-5.6.2010. Festival nabídnul na 40 různých show od souborů z celého světa v téměř 200 představeních.

Během tohoto ročníku festivalu byl proveden dotazníkový průzkum mezi účastníky festivalu s cílem zjistit ekonomický dopad výdajů návštěvníků festivalu na ekonomiku Prahy a celé České republiky. Výsledky tohoto šetření byly doplněny o výpočet ekonomického dopadu výdajů samotné organizace Fringe festivalu. Přestože podmínky pro sběr podkladových dat byly velmi omezené, tato studie uvádí veškeré zjištěné výsledky a vysvětluje ekonomické dopady konání Fringe festivalu na zvýšení ekonomické produkce, HDP, zaměstnanosti a mzdových příjmů v Praze a České republice.

2. Profil návštěvníků PFF

I přes velmi omezené podmínky se podařilo v rámci průzkumu návštěvníků získat 111 vyplněných dotazníků. Respondenti nakoupili dohromady přes 600 vstupenek. Celková návštěvnost festivalu činila asi 5000, to znamená, že se festivalu zúčastnilo přibližně 880 diváků, z nichž každý navštívil průměrně 5,7 představení. Dotazníkového průzkumu se tedy zúčastnilo asi 13 % náhodně vybraných účastníků festivalu¹. Je vidět, že Fringe navštěvuje poměrně malá komunita lidí, kteří jsou většinou opravdovými fanoušky festivalu a prožívají Fringe po celou dobu jeho konání.

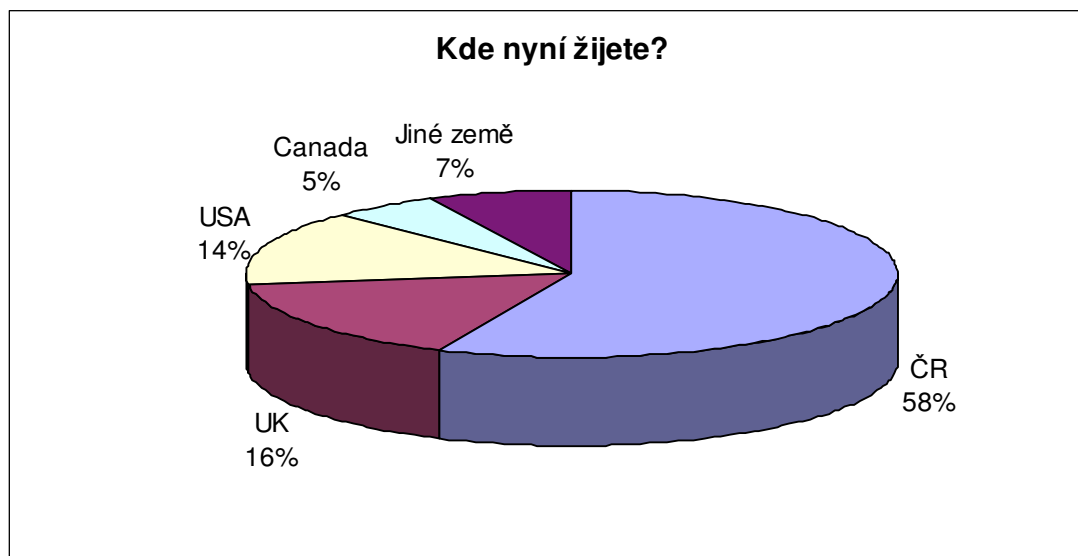
Bydliště a národnost návštěvníků festivalu

Fringe festival láká do Prahy relativně mnoho zahraničních turistů, kteří přijíždějí na festival pravidelně každý rok. Kromě toho je významnou kulturní událostí pro pražskou komunitu cizinců, jelikož nabízí mnoho představení v angličtině nebo non-verbálních představení.

Obrázky Obr. 1 a Obr. 2 ukazují, odkud diváci na festival přijeli a jaké byli národnosti. Přes polovina dotazovaných (58 %) žije v ČR přímo v Praze, ovšem pouze 32 % z celkového počtu bylo české národnosti. Přibližně 26 % účastníků festivalu tedy tvoří cizinci žijící v Praze. Zbylých 42 % návštěvníků festivalu přicestovalo z různých konců světa. Mezi cizinci je festival populární především u Britů, Američanů a Kanadčanů, ať už „místních“ nebo přijíždějících ze zahraničí. Mezi respondenty se objevili také Španělé, Nizozemci, Francouzi, Slováci, Lotyšši, Japonci, Australané, Novozélandčané a další.

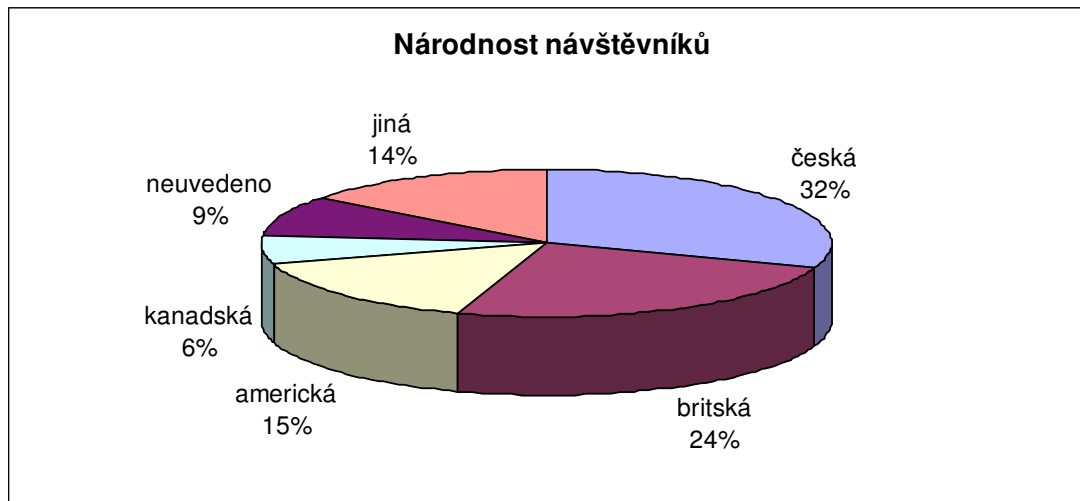
Zajímavé je, že festival neláká žádné návštěvníky z jiných krajů České republiky.

Obr. 1 Odkud návštěvníci přijeli

¹ Poměrně nízký podíl dotazovaných zapříčinily omezené prostředky a podmínky pro dotazníkový průzkum.

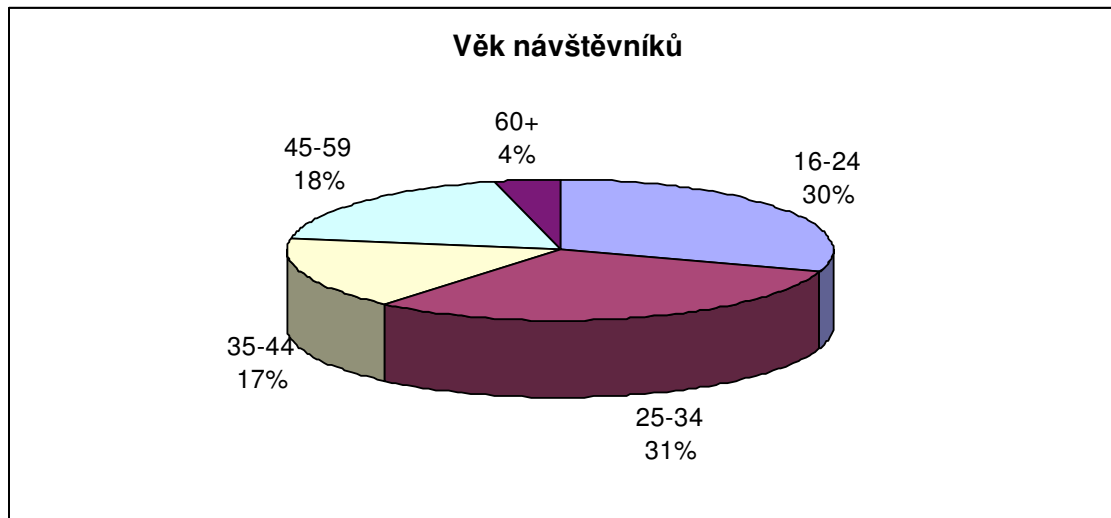
Obr. 2 Národnost návštěvníků

Věk a pohlaví návštěvníků

Většina návštěvníků festivalu měla 16 až 34 let, zastoupeny byly však i ostatní věkové kategorie nad 16 let. Zastoupení mužů a žen bylo poměrně vyrovnané, mezi respondenty jen mírně převažovaly ženy (54 %) nad muži (46 %).

Obr. 3 Věk návštěvníků

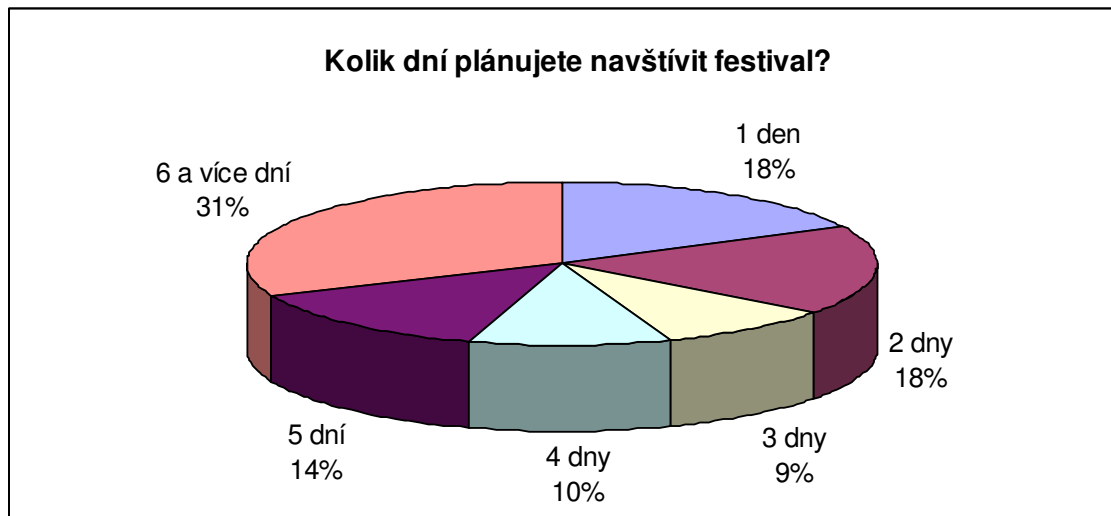

Informace o návštěvě festivalu

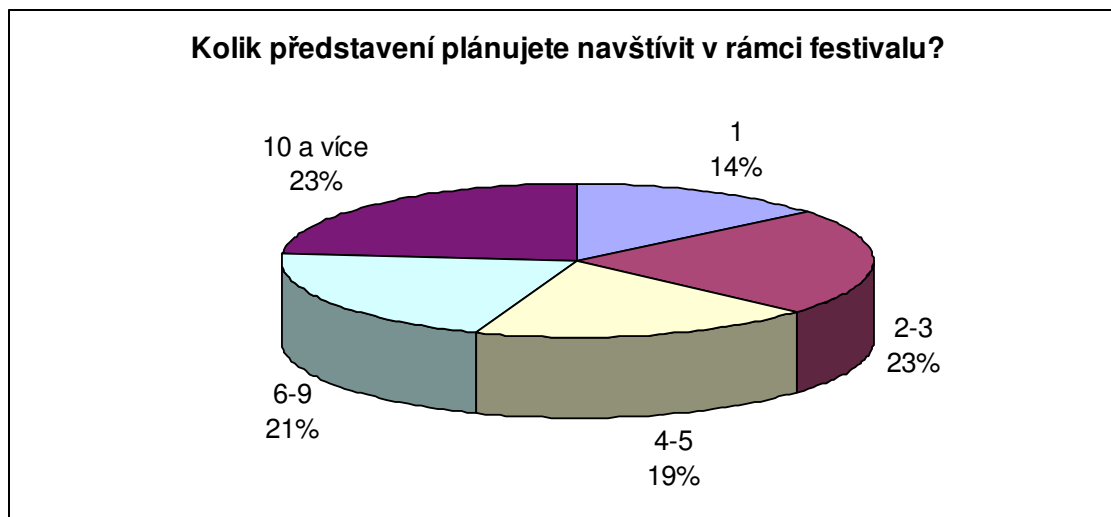
Návštěvníci festivalu, kteří žijí v Praze, přišli na festival průměrně 3 dny a zhlédli průměrně 4,4 představení.

Na druhé straně zahraniční turisté přijížděli na mnohem delší dobu, většina z nich přijela minimálně na 6 dní (na celý festival). Během své návštěvy zhlédli průměrně 7,4 představení.

Obr. 4 Počet dní na festivalu

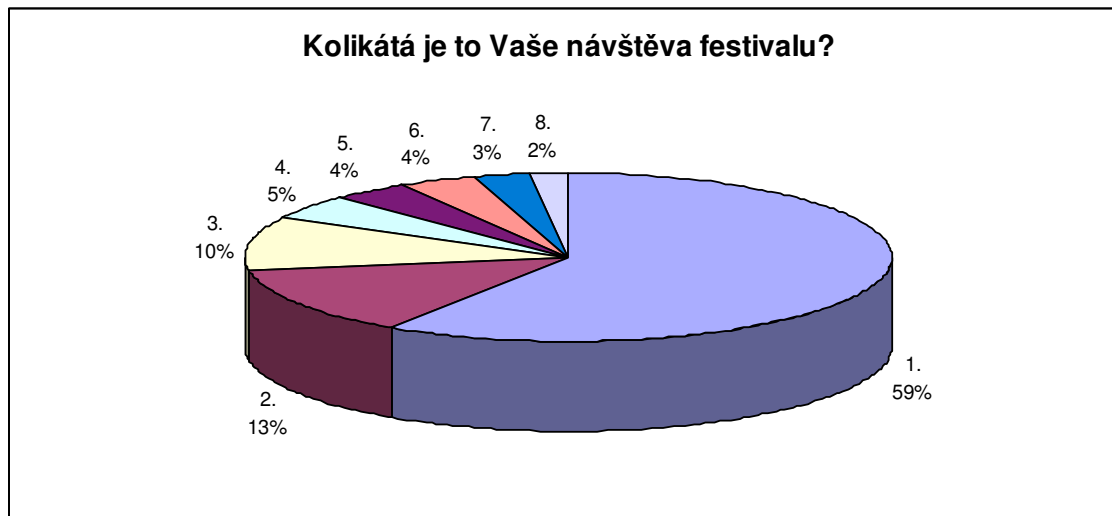

Obr. 5 Počet navštívených představení

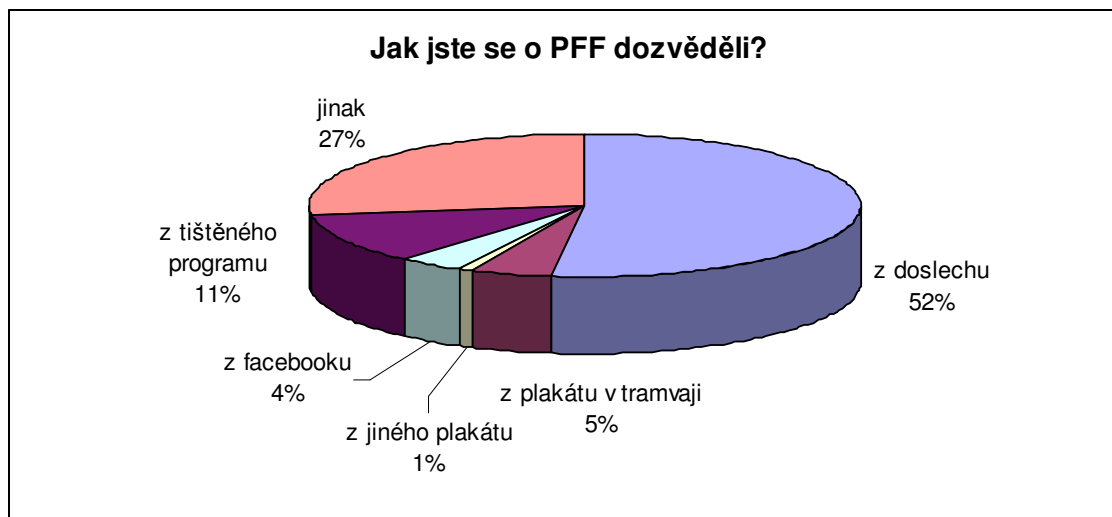

Většina respondentů (59 %), a to jak z Prahy tak ze zahraničí, letos navštívila festival vůbec poprvé. Ovšem někteří diváci přijíždějí na festival pravidelně už 8 let. Nejčastěji se o festivalu dozvěděli z doslechu (52 % respondentů), poměrně malý dosah měly plakáty (přilákaly pouze 6 % návštěvníků). 11 % diváků se o festivalu dozvědělo díky tištěnému programu a 4 % díky Facebooku. Zbýlých 27 % uvedlo jiný zdroj (např. tištěný průvodce Prahou, škola, divadlo, internet, rádio).

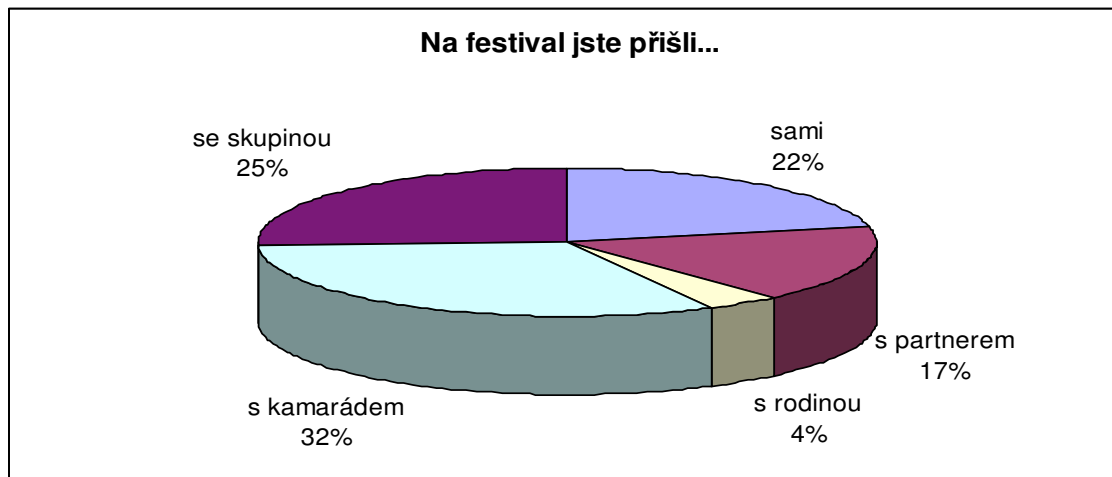
Obr. 6 Pokolikáté návštěvníci přijeli

Obr. 7 Jak se návštěvníci o festivalu dozvěděli

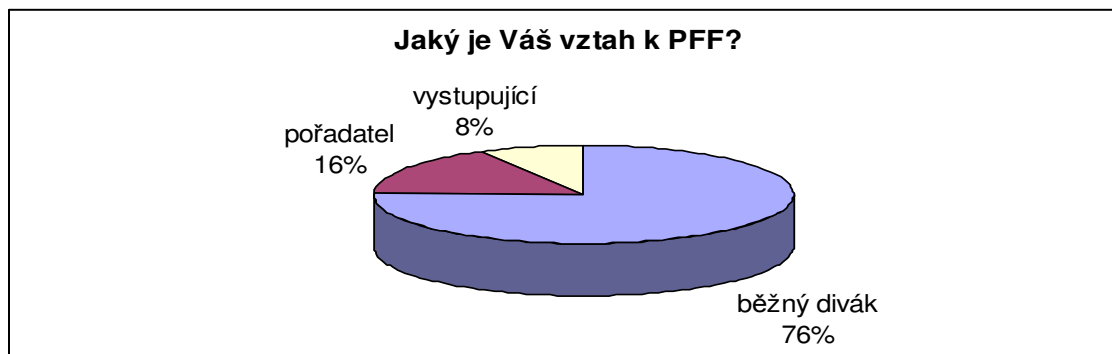
Obr. 8 S kým návštěvníci přišli na festival

Diváci, pořadatelé, vystupující

Mezi respondenty z Prahy i ze zahraničí byli zastoupení jak běžní diváci (76 %), tak pořadatelé (16 %) a vystupující (8 %). Vzhledem k malému počtu všech účastníků festivalu je podíl pořadatelů a vystupujících relativně vysoký, přijíždějí z Prahy i ze zahraničí a jsou také různých národností.

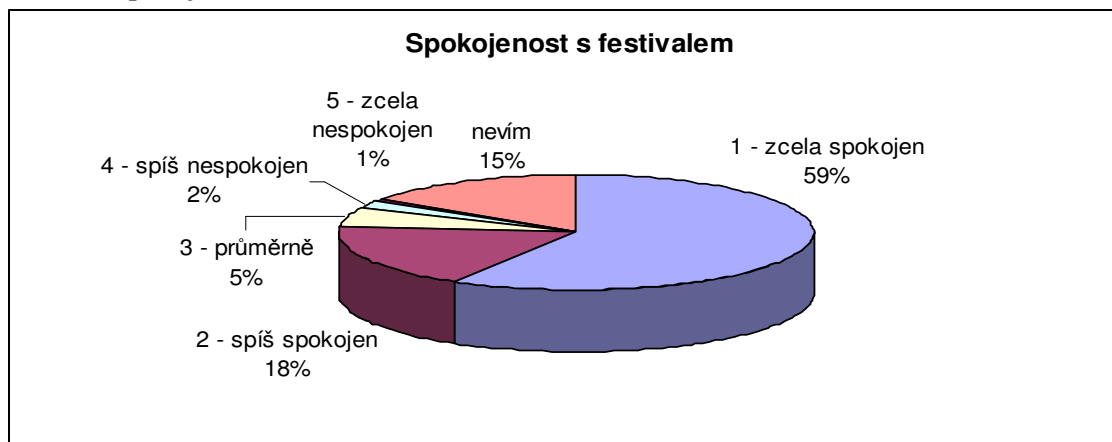
Obr. 9 Vztah k festivalu

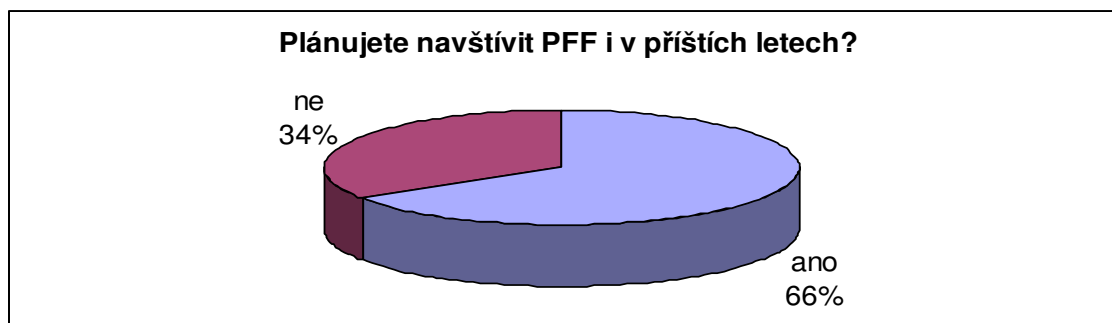
Spokojenost s festivalem

Většina návštěvníků byla s festivalem velmi spokojena, průměrně jej všichni ohodnotili na 1,45 (známkování jako ve škole – 1 nejlepší, 5 nejhorší). Dvě třetiny respondentů plánují navštívit festival i v příštích letech.

Obr. 10 Spokojenost s festivalem

Obr. 11 Plán navštívit festival znovu

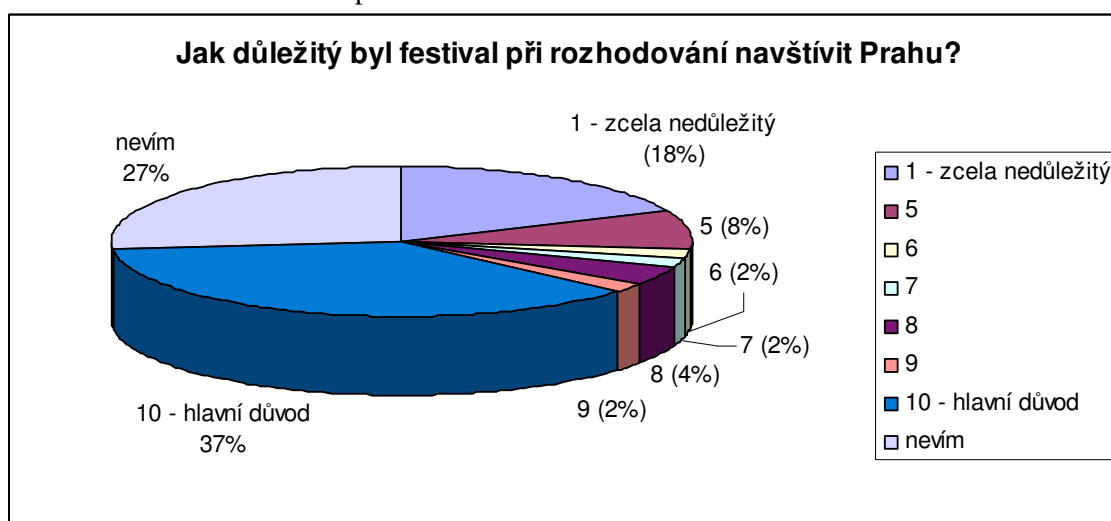

Informace o cestě zahraničních návštěvníků do Prahy

Pro další zkoumání ekonomických dopadů a přínosů festivalu a jeho návštěvníků je potřeba zjistit, zda turisté přijeli do Prahy kvůli festivalu nebo zda navštívili Fringe pouze náhodou na své cestě jinam.

Z průzkumu vyplývá, že hlavním cílem cesty zahraničních návštěvníků festivalu byla Praha a 37 % dotazovaných sem přijelo hlavně kvůli Fringe festivalu. Průměrné ohodnocení důležitosti festivalu při rozhodování navštívit Prahu bylo 7 z 10. Tyto výsledky byly zohledněny jako tzv. **motivační koeficient** v hodnotě 0,7 při výpočtu ekonomických dopadů a přínosů Fringe festivalu: tímto koeficientem byla přepočítána většina výdajů nemístních návštěvníků tak, aby byla započítána jen poměrná část těchto výdajů, která je připisována přímo návštěvě festivalu (viz dále).

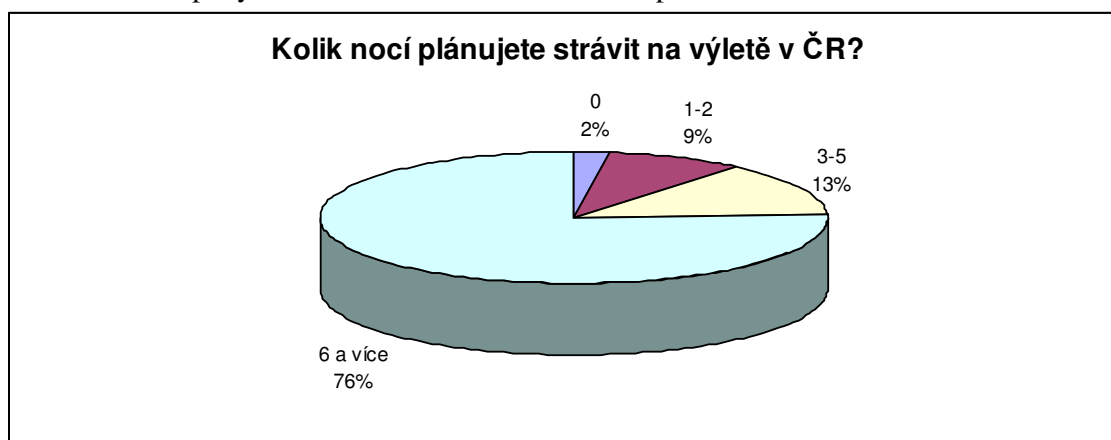
Obr. 12 Důležitost festivalu při rozhodování navštívit Prahu

Pozn.: Možnosti 2, 3, 4 nebyly zvoleny žádným respondentem, proto v grafu chybějí.

Většina zahraničních turistů přicestovala na dlouhou dobu, přibližně 3/4 z nich na více než 5, průměrně na 15,6 nocí.

Obr. 13 Délka pobytu zahraničních turistů v České republice

3. Ekonomické dopady a čisté přínosy návštěvníků PFF

V rámci dotazníkového průzkumu byla zjišťována výše a struktura výdajů, které návštěvníci utratili v ČR během své cesty na festival. Výdaje byly rozděleny na

- 1) výdaje v místě festivalu a jeho bezprostředním okolí – tyto údaje vyplňovali všichni účastníci festivalu (místní i zahraniční) a byly do výpočtů započítány v plné výši
- 2) další výdaje zahraničních návštěvníků spojené s cestou do České republiky – tyto údaje vyplňovali jen zahraniční návštěvníci. Do výpočtů ekonomických dopadů bylo započteno 70 % těchto výdajů, což odpovídá zjištěnému motivačnímu koeficientu (jak důležitý byl festival při rozhodování navštívit Prahu).

Tab. 1 ukazuje odhad výdajů všech návštěvníků PFF2010, kterých bylo celkem cca 880².

Tab. 1 Odhad celkových výdajů návštěvníků PFF 2010

		Všichni návštěvníci	Pouze zahr. turisté
Výdaje v místě festivalu	Parkování	72 957 Kč	48 301 Kč
	Občerstvení	830 038 Kč	580 315 Kč
	Suvenýry - oděvy, obuv	0 Kč	0 Kč
	Jiné suvenýry a nákupy	165 560 Kč	163 980 Kč
	Další výdaje	55 318 Kč	55 318 Kč
Ostatní výdaje zahr. návštěvníků během jejich cesty v ČR	Doprava:		
	letecká doprava - český dopravce	1 671 667 Kč	1 671 667 Kč
	vlaková doprava – český dopravce	38 328 Kč	38 328 Kč
	autobusová doprava, taxi, MHD	114 557 Kč	114 557 Kč
	nákup pohonných hmot v ČR	71 124 Kč	71 124 Kč
	parkování	39 513 Kč	39 513 Kč
	Ubytování, stravování:		
	ubytovací služby (hotely a jiná ubyt. zař.)	952 481 Kč	952 481 Kč
	stravovací služby (restaurace, bary apod.)	252 410 Kč	252 410 Kč
	nákupy jídla a nápojů v obchodech	292 793 Kč	292 793 Kč
	Kultura, zábava a rekreace:		
	muzea, galerie, památky, botanické a zoo zahrady	148 016 Kč	148 016 Kč
	kina	26 513 Kč	26 513 Kč
	divadelní a hudební představení	69 148 Kč	69 148 Kč
	sport	27 659 Kč	27 659 Kč
	Další výdaje:		
	služby cestovních kanceláří a agentur	41 094 Kč	41 094 Kč
oděvy, obuv	131 974 Kč	131 974 Kč	
suvenýry a jiné nákupy jinde neuvedené	67 963 Kč	67 963 Kč	
další výdaje	32 401 Kč	32 401 Kč	
Celkové výdaje návštěvníků PFF 2010	5 101 515 Kč	4 816 831 Kč	
Z toho výdaje přímo související s PFF (zohledňující motivaci k cestě)	3 908 223 Kč	3 626 156 Kč	

² Odhad celkového počtu návštěvníků a jejich výdajů je odvozen z dotazníkového šetření a celkového počtu prodaných vstupenek.

Z tabulky Tab. 1 vyplývá, že naprostá většina uznatelných výdajů byla vynaložena zahraničními turisty. **Výdaje, které zahraniční návštěvníci utratili přímo v souvislosti s festivalem (3 626 156 Kč), jsou čistým přínosem pro českou ekonomiku, jelikož bez festivalu by pravděpodobně nebyly utraceny na území ČR, ale v jiné zemi.**

Všechny zjištěné výdaje byly pro další operace očištěny od daně z přidané hodnoty, případně obchodní marže a podílu dovozu tak, aby byly výsledky co nejméně zkreslené úniky peněz do zahraničí a mimo odběratelsko-dodavatelské vztahy české ekonomiky.

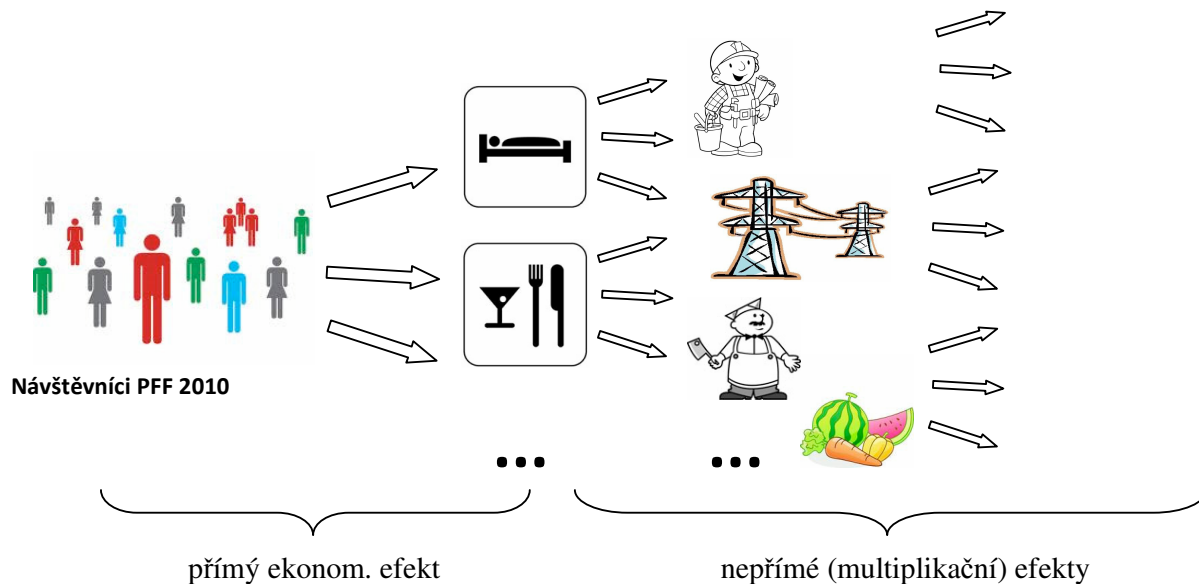
Po zpracování těchto úprav mohl být vypočten dopad výdajů návštěvníků na zvýšení celkové produkce (obratu) české ekonomiky, hrubé přidané hodnoty (resp. HDP), na tvorbě pracovních míst a na zvýšení mzdových příjmů zaměstnanců v ČR. K tomu byla využita metoda meziodvětvové (input-output) analýzy a multiplikátory produkce, hrubé přidané hodnoty, zaměstnanosti a mzdových příjmů, vypočtené pro jednotlivá odvětví české ekonomiky (např. letecká doprava, ubytování atd.).³ Pro veškeré výpočty byla využita data národních účtů ČR a dostupných input-output tabulek poskytnutých Českým statistickým úřadem.

U všech ukazatelů byl vypočten

- 1) přímý dopad, který plyne ze zvýšení produkce přímých dodavatelů zboží a služeb návštěvníkům (např. hotelů, restaurací, dopravců...)
- 2) nepřímý dopad, který plyne z produkce dalších subdodavatelů, bez kterých by přímí dodavatelé nemohli fungovat

Všechny zde vypočtené ekonomické dopady představují nejpřesnější možný odhad vycházející z dotazníkového průzkumu a z matematicko-statistického modelu meziodvětvových vztahů české ekonomiky.

Obr. 14 Přímý a nepřímý (multiplikační) ekonomický efekt výdajů návštěvníků⁴

³ Bližší informace k metodice výpočtů viz Raabová, T.: Ekonomické a sociální dopady cestovního ruchu v ČR. Disertační práce, VŠE v Praze, 2010.

Dopad výdajů návštěvníků na zvýšení produkce a HDP české ekonomiky

Více než 3,9 milionů Kč, které utratili návštěvníci festivalu v Praze, resp. v ČR v souvislosti s festivalem, přispěly ke zvýšení produkce přímých dodavatelů o 3 332 203 Kč a jejich subdodavatelů o dalších 2 931 272 Kč. **Výdaje návštěvníků festivalu tedy způsobily zvýšení obrátu (produkce) české ekonomiky celkem o 6 263 475 Kč.**

Z toho **1 904 145 Kč** připadlo na celkové zvýšení hrubé přidané hodnoty, resp. HDP české ekonomiky (zbylé 4,3 mil. Kč plynuly jako mezispotřeba dál do ekonomiky subdodavatelům, státu a dalším subjektům⁴).

Pokud bychom sledovali dopad způsobený pouze výdaji zahraničních turistů (tzn. čistý přínos pro českou ekonomiku), ti přispěli ke zvýšení české produkce o 3 097 617,96 Kč přímo a další 2 702 600,31 Kč nepřímo. Celkový **čistý přínos návštěvníků PFF ke zvýšení české produkce byl tedy 5 800 218 Kč.** Z toho připadlo **1 734 996 Kč na zvýšení českého HDP.**

Jelikož tyto dopady byly způsobeny zahraničními turisty pouze díky festivalu, můžeme s jistotou konstatovat, že **bez Fringe festivalu by tyto pozitivní dopady na českou ekonomiku vůbec nevznikly.**

Tab. 2 Dopad návštěvníků festivalu na zvýšení české produkce

Zdroj výpočtu:	Přímý dopad na produkci (Kč)	Nepřímý dopad na produkci (Kč)	Celkový dopad na produkci (Kč)
Výdaje všech návštěvníků (celkové dopady)	3 332 203 Kč	2 931 272 Kč	6 263 475 Kč
Výdaje zahraničních turistů (čisté přínosy)	3 097 618 Kč	2 702 600 Kč	5 800 218 Kč

Tab. 3 Dopad návštěvníků festivalu na zvýšení českého HDP

Zdroj výpočtu:	Přímý dopad na HDP (Kč)	Nepřímý dopad na HDP (Kč)	Celkový dopad na HDP (Kč)
Výdaje všech návštěvníků (celkové dopady)	1 004 782 Kč	899 363 Kč	1 904 145 Kč
Výdaje zahraničních turistů (čisté přínosy)	911 120 Kč	823 875 Kč	1 734 996 Kč

⁴ Ukazatel zvýšení produkce započítává mezispotřebu vstupů. tzn. pokud jeden podnik nakoupí určité zboží a dále ho přeprodá, zvýšil se obrat (produkce) všem článkům řetězce, které toto zboží nakoupily a prodaly. Oproti tomu multiplikátor hrubé přidané hodnoty započítává všechny vstupy pouze jednou a nedopouští se tak nadhodnocení dopadu jako multiplikátor produkce.

Dopad výdajů návštěvníků na tvorbu pracovních míst a zvýšení mezd

Uznatelné výdaje návštěvníků festivalu přispěly nejen k větší produkci a zvýšení HDP České republiky, ale také k tvorbě či zachování 2,6 pracovních míst u přímých dodavatelů (přímý efekt) a dalších 1,6 míst u jejich subdodavatelů (nepřímý efekt). Dohromady tedy **výdaje návštěvníků „zaměstnaly“ mezi dodavateli 4,2 stálých pracovníků na plný úvazek.** (Kromě toho samotná organizace festivalu zaměstnala řadu dalších pracovníků jak přímo, tak nepřímo u svých dodavatelů a subdodavatelů prostřednictvím nákupu zboží a služeb - viz dále.)

Z toho 3,7 pracovních míst pomohli vygenerovat zahraniční návštěvníci festivalu, resp. jejich výdaje. Pokud předpokládáme, že tito turisté by Česko jinak nenavštívili, můžeme říct, že **bez návštěvníků festivalu by v ČR bylo zaměstnáno o 3,7 pracovníků méně.**

Zmíněným 4,2 pracovníkům, kteří byli zaměstnáni díky výdajům všech návštěvníků PFF, byly **vyplaceny mzdy ve výši 942 101 Kč** (z toho 576 021 Kč připadlo pracovníkům u přímých dodavatelů a 366 080 Kč pracovníkům u dalších subdodavatelů).

Z toho 870 777 Kč bylo vyplaceno díky výdajům zahraničních turistů, kteří přijeli do ČR pouze kvůli festivalu.

Tab. 4 Dopad návštěvníků festivalu na zvýšení zaměstnanosti (tvorbu pracovních míst)

Zdroj výpočtu:	Přímý dopad na zaměstnanost	Nepřímý dopad na zaměstnanost	Celkový dopad na zaměstnanost
Výdaje všech návštěvníků (celkové dopady)	2,6	1,6	4,2
Výdaje zahraničních turistů (čisté přínosy)	2,3	1,4	3,7

Tab. 5 Dopad návštěvníků festivalu na zvýšení mzdových příjmů

Zdroj výpočtu:	Přímý dopad na mzdy (Kč)	Nepřímý dopad na mzdy (Kč)	Celkový dopad na mzdy (Kč)
Výdaje všech návštěvníků (celkové dopady)	576 022 Kč	366 079 Kč	942 101 Kč
Výdaje zahraničních turistů (čisté přínosy)	535 979 Kč	334 798 Kč	870 777 Kč

4. Ekonomické dopady a čisté přínosy samotného festivalu

Stejně jako návštěvníci festivalu, tak i festival samotný (jeho organizace) generuje ekonomické dopady prostřednictvím svých výdajů.

Rozpočet pražského Fringe festivalu byl v roce 2010 vyrovnaný, jeho příjmy i výdaje činily 1 604 950 Kč. Strukturu výdajů ukazuje následující tabulka.

Tab. 6 Výdaje PFF 2010

Výdaje na PFF 2010	Kč
Materiál, nákupy zboží	31 674 Kč
Energie	32 000 Kč
Spoje (telefon, fax, pošta, internet, kurýr)	67 973 Kč
Cestovné	45 702 Kč
Náklady na umělecký a kulturní program (vč. honorářů)	279 948 Kč
Propagace, reklama, tisk	234 195 Kč
Právní, účetní, překlad. a další odb. služby	37 360 Kč
Pronájem nemovitostí a zařízení	544 840 Kč
Finanční služby, pojištění	10 000 Kč
Jiné výdaje (kromě mezd)	14 000 Kč
Celkem výdaje za zboží a služby	1 297 692 Kč
Mzdy	307 258 Kč
Počet zaměstnanců (přepočtený stav)	1
Celkem výdaje včetně mezd	1 604 950 Kč

Tab. 7 Příjmy PFF 2010

Příjmy	Kč
České granty a dotace:	
- Magistrát hl. m. Prahy	400 000 Kč
- Ministerstvo kultury	0 Kč
Zahraniční granty a dotace	170 000 Kč
Poplatky vystupujících umělců	400 250 Kč
Sponzorské příspěvky od českých podniků	100 000 Kč
Sponzorské příspěvky od zahraničních podniků	0 Kč
Prodej vstupenek	463 700 Kč
Inzerce v programech	48 000 Kč
Procento z příjmů - Fringe club	7 000 Kč
Provize od poskytovatelů ubytování	16 000 Kč
Celkem příjmy	1 604 950 Kč

Podobně jako u výdajů, které utratili návštěvníci, tak i výdaje na organizaci festivalu generují ekonomické dopady na zvýšení české produkce, HDP, zaměstnanosti a mzdových příjmů, a to jak přímo (tzn. zvýšenou aktivitou přímých dodavatelů zboží a služeb pro festival), tak nepřímo – multiplikovaně (tzn. zvýšenou aktivitou dalších subdodavatelů, kteří zajišťují zboží a služby pro přímé dodavatele).

Dopad výdajů festivalu na zvýšení produkce a HDP české ekonomiky

Organizátoři festivalu nakoupili zboží a služby za 1 297 692 Kč. Jejich přímí dodavatelé museli díky tomu zvýšit svoji produkci o 1 040 154 Kč (zbylých 257 538 Kč tvořila daň z přidané hodnoty). Ke zvýšení své produkce potřebovali dodavatelé nakoupit suroviny a služby od svých (sub)dodavatelů a ti od dalších subdodavatelů a tak dále. Všechna tato návazná kola dodavatelského řetězce vyžadovala zvýšení produkce o další 1 014 746 Kč. Výdaje festivalu na zboží a služby tak způsobily celkové zvýšení produkce v české ekonomice o 2 054 899 Kč. Z toho 806 103 Kč připadlo na zvýšení hrubé přidané hodnoty, resp. českého HDP.

Pokud k tomu připočteme mzdové výdaje festivalu, potom se **produkce české ekonomiky zvýšila celkem o 2 362 157 Kč a hrubá přidaná hodnota (HDP) o 1 113 361 Kč.**

Zajímavé je také podrobit festivalový rozpočet analýze, zda se zasloužil také o příliv nových prostředků do českého hospodářství. Jinými slovy zda pouze nepřerozděluje místní granty a dotace, které by pravděpodobně zůstaly v Česku a podpořily by českou ekonomiku i bez Fringe festivalu, nebo zda do ČR láká i zahraniční finance, které tvoří nové příjmy a generují „čisté přínosy“ pro českou ekonomiku.

Podíl festivalových příjmů pocházejících ze zahraničí můžeme zjistit z Tab. 7 na straně 16 a dat z průzkumu návštěvníků – přehledně je shrnuje Tab. 8.

Tab. 8 Příjmy PFF ze zahraničí

Příjmy PFF ze zahraničí	Kč
Zahraníční granty a dotace	170 000 Kč
Poplatky vystupujících umělců (převážně cizinci)	400 250 Kč
Prodej vstupenek zahraničním turistům - cca 56 % všech vstupenek	259 672 Kč
Celkem zahraniční příjmy PFF	829 922 Kč
% z celkového rozpočtu	51,7 %

Zahraníční příjmy festivalu tvořily přibližně 52 % celkového rozpočtu. Vzhledem k tomu, že nevíme, na co přesně byly tyto finance vynaloženy, budeme předpokládat, že byly využity rovnoměrně na všechny výdajové kategorie, tzn. 52 % všech výše uvedených dopadů iniciovaly zahraniční příjmy festivalu. Konkrétně tyto **nové prostředky ze zahraničí přinesly zvýšení české produkce o 1 221 475 Kč a zvýšení HDP o 575 721 Kč.**

Tab. 9 Dopad výdajů festivalu na zvýšení české produkce

Zdroj výpočtu:	Přímý dopad na produkci (Kč)	Nepřímý dopad na produkci (Kč)	Celkový dopad na produkci (Kč)
Všechny výdaje PFF (celkové dopady)	1 347 412 Kč	1 014 746 Kč	2 362 157 Kč
Výdaje PFF kryté příjmy ze zahraničí (čisté přínosy)	696 749 Kč	524 726 Kč	1 221 475 Kč

Tab. 10 Dopad výdajů festivalu na zvýšení českého HDP

Zdroj výpočtu:	Přímý dopad na HDP (Kč)	Nepřímý dopad na HDP (Kč)	Celkový dopad na HDP (Kč)
Všechny výdaje PFF (celkové dopady)	769 864 Kč	343 497 Kč	1 113 361 Kč
Výdaje PFF kryté příjmy ze zahraničí (čisté přínosy)	398 098 Kč	177 623 Kč	575 721 Kč

Dopad výdajů festivalu na zaměstnanost a mzdy

Pražský Fringe festival zaměstnává 1 osobu na plný pracovní úvazek celoročně, kromě toho během festivalu zajišťuje organizaci několik pořadatelů-dobrovolníků, kteří pracují bez nároku na honorář. Výdaje PFF na zboží a služby pomáhají zaměstnat dalšího pracovníka na půl úvazku (0,43) u přímých dodavatelů festivalu. Tito dodavatelé následně vytvoří další pracovní místo na 0,59 úvazku u svých dodavatelů a subdodavatelů. Dohromady se tedy festival **zaslouží o vytvoření více než 2 pracovních míst**. Z toho 1 pracovní místo je plně hrazeno zahraničními příjmy festivalu.

Tab. 11 Dopad výdajů festivalu na tvorbu pracovních míst v ČR

Zdroj výpočtu:	Přímý dopad na zaměstnanost (Kč)	Nepřímý dopad na zaměstnanost (Kč)	Celkový dopad na zaměstnanost (Kč)
Všechny výdaje PFF (celkové dopady)	1,4	0,6	2,0
Výdaje PFF kryté příjmy ze zahraničí (čisté přínosy)	0,7	0,3	1,0

Na mzdové příjmy plynulo ze samotného rozpočtu festivalu 307 258 Kč, k tomu díky PFF dalších 136 750 Kč vyplatili přímí dodavatelé festivalu svým zaměstnancům a 116 832 Kč jejich subdodavatelé svým zaměstnancům. **Celkem se díky rozpočtu festivalu zvýšily mzdové příjmy pracovníků v ČR o 560 840 Kč**. Z toho přibližně 52 % (290 011 Kč) tvořily čisté přínosy generované zahraničními příjmy festivalu.

Tab. 12 Dopad výdajů festivalu na zvýšení mzdových příjmů v ČR

Zdroj výpočtu:	Přímý dopad na mzdy (Kč)	Nepřímý dopad na mzdy (Kč)	Celkový dopad na mzdy (Kč)
Všechny výdaje PFF (celkové dopady)	424 090 Kč	136 750 Kč	560 840 Kč
Výdaje PFF kryté příjmy ze zahraničí (čisté přínosy)	219 297 Kč	70 714 Kč	290 011 Kč

5. Lokální dopad na ekonomiku hl. m. Prahy

Z průzkumu vyplývá, že naprostá většina návštěvníků festivalu strávila celý svůj pobyt v České republice přímo v hlavním městě. Během svého pobytu v Česku utratili pouze necelých 5 % celkových výdajů mimo Prahu. Z tohoto důvodu **můžeme minimálně přímé dopady výdajů návštěvníků považovat jak za dopady na celostátní hospodářství, tak bez mála i na pražskou ekonomiku.**

Z výdajů samotného festivalu plynulo zhruba 80 % pražským dodavatelům materiálu a služeb, proto můžeme s jistotou do lokálního dopadu **započítat 80 % přímých dopadů výdajů festivalu.** U zbývajících 20 % přímých dopadů a všech nepřímých dopadů nemáme jistotu, že příslušní dodavatelé působí v Praze, proto je nebudeme do lokálních dopadů festivalu zahrnovat, abychom výsledky nenadhodnotili. Bohužel všechny multiplikátory pracují s daty za celou ČR, proto není možné vypočítat multiplikační efekty pouze pro Prahu.

Tab. 13 Odhadované lokální dopady PFF 2010 v Praze

Zdroj výpočtu:	Dopad na produkci	Dopad na HDP	Dopad na zaměstnanost	Dopad na mzdové příjmy
Uznatelné výdaje všech návštěvníků	3 165 592 Kč	954 543 Kč	2,50	547 220 Kč
Všechny výdaje PFF	1 077 929 Kč	615 891 Kč	1,15	339 272 Kč
Všechny výdaje PFF a jeho návštěvníků (celkové dopady)	4 243 522 Kč	1 685 913 Kč	3,65	886 492 Kč
Uznatelné výdaje zahr. návštěvníků	2 942 737 Kč	865 564 Kč	2,19	509 180 Kč
Výdaje PFF kryté zahr. příjmy	557 399 Kč	318 478 Kč	0,43	175 438 Kč
Příliv zahraničních financí (čisté přínosy)	3 500 136 Kč	1 184 042 Kč	2,62	684 618 Kč

Tabulka Tab. 13 shrnuje odhadované minimální dopady Fringe festivalu na pražskou ekonomiku. Festival a jeho návštěvníci se zasloužili o **zvýšení produkce pražských podniků a institucí celkem o 4,2 milionů Kč, z toho necelých 1,7 milionů připadlo na zvýšení hrubé přidané hodnoty (resp. HDP).** V Praze bylo díky festivalu a jeho návštěvníkům vytvořeno celkem **3,65 pracovních míst a na mzdy bylo vydáno přes 886 tisíc.** Tyto dopady byly vyvolány výdaji festivalu a všech jeho návštěvníků, které byly utráceny na území Prahy a plynuly pražským subjektům.

Pokud bychom zjišťovali **čisté ekonomické přínosy** festivalu a jeho návštěvníků do hlavního města, musíme vyloučit výdaje návštěvníků žijících v Praze, neboť ti by pravděpodobně své peníze utratili ve městě i bez existence festivalu (např. na jiné kulturní akci), a dále výdaje samotného festivalu, které byly kryté z místních dotací a sponzorských darů, které by taktéž pravděpodobně zůstaly ve městě i bez festivalu. Potom můžeme říct, že **bez festivalu (resp. mimopražských financí, které festival přilákal) by se snížila celková produkce pražských podniků a institucí o 3,5 mil. Kč a HDP hlavního města o necelého 1,2 mil. Kč. Nevzniklo by přibližně 2,6 stálých pracovních míst a nebylo by vyplaceno přibližně 685 tis. Kč na mzdách.**

Z tohoto pohledu můžeme považovat dotaci magistrátu hl. m. Prahy ve výši 400 000 Kč za velmi dobrou investici do pražské ekonomiky.

6. Dopad festivalu na výběr DPH

Z celkových 3,9 milionů Kč, které utratili návštěvníci v souvislosti s festivalem, plynulo přibližně 468 300 Kč na odvody daně z přidané hodnoty (DPH). K tomu z výdajů samotného festivalu odešlo na DPH cca 257 500 Kč. Celkem tedy byla díky festivalu **vybrána daň z přidané hodnoty v hodnotě 725 800 Kč**.

Pokud bychom sledovali pouze čisté přínosy plynoucí z externích zdrojů, pak zahraniční turisté zaplatili na dani z přidané hodnoty 242 914 Kč a zahraniční příjmy festivalu pokryly výdaje na DPH přibližně v hodnotě 133 173 Kč. Dohromady tedy **Fringe přilákal zahraniční kapitál, který zvýšil vybranou daň z přidané hodnoty o 376 087 Kč**.

7. Další dopady a přínosy festivalu

Z předchozích kapitol je evidentní, že pražský Fringe je sice malý, zato ale ekonomicky velmi významný festival. Vedle měřitelných ekonomických dopadů pozorují organizátoři i další přínosy festivalu, a to jak ekonomické, tak sociální či vzdělávací:

- Fringe láká zahraniční turisty, kteří se rádi vracejí do České republiky opakovaně a na poměrně dlouhou dobu. Často ke své cestě přizvou další své známé, kteří díky nim poznají Prahu a Česko.
- Ředitel festivalu Steve Gove uvádí, že Fringe přilákal do Prahy i takové zahraniční návštěvníky, kteří se posléze do české metropole zamilovali natolik, že se sem rozhodli přestěhovat.
- Festival má velký význam zejména pro cizince žijící v Praze, jelikož nabízí umělecká představení v angličtině a non-verbální představení.
- Festival pravidelně láká do Prahy mnoho zahraničních umělců, kteří obohacují domácí scénu. Velký význam má tedy i pro Čechy, a to jak pro běžné diváky milující alternativnější formy umění, tak pro umělce jakožto zdroj inspirace a nových zahraničních trendů.
- Díky festivalu se setkávají lidé různých národností a boří tak jazykové, národnostní, geografické i rasové bariéry.

8. Závěr

Pražský Fringe festival (PFF) je poměrně malý festival, který má však relativně významné ekonomické dopady a čisté přínosy nejen pro pražskou, ale i pro celostátní českou ekonomiku. Je to způsobeno tím, že každoročně láká řadu zahraničních turistů (42 % všech účastníků festivalu), kteří v Praze a České republice stráví mnoho dní a opakovaně se vrací. Velmi oblíbený a důležitý je Fringe u komunity cizinců žijících v Praze (26 % všech účastníků festivalu), neboť nabízí mnoho představení v angličtině.

Cílem této studie je odhadnout ekonomické dopady festivalu a jeho návštěvníků na českou, příp. pražskou ekonomiku. K tomu byla využita data z krátkého dotazníkového průzkumu návštěvníků a z rozpočtu festivalu, která byla následně podrobena meziodvětvové (input-output) analýze založené na statistikách národních účtů Českého statistického úřadu.

Přímo díky festivalu utratili všichni návštěvníci přibližně 3,9 mil. Kč, z toho zahraniční turisté 3,6 mil. Kč. Rozpočet festivalu byl vyrovnaný v hodnotě 1,6 mil. Kč, z toho asi 830 tis. Kč tvořily příjmy ze zahraničí. Právě příliv zahraničních prostředků do Čech (ve formě dotací a plateb od zahraničních subjektů, prodeje vstupenek, zboží a služeb zahraničním turistům) vygeneroval čisté přínosy pro českou, resp. pražskou ekonomiku, které by bez Fringe festivalu nevznikly. Proto můžeme konstatovat, že bez Fringe festivalu (resp. zahraničních prostředků, které přilákal) by česká ekonomika vykázala nižší produkci o 7 mil. Kč a HDP by bylo nižší asi o 2,3 mil. Kč. Bez zahraničních příjmů, které festival přilákal, by nebylo zaměstnáno minimálně 4,7 pracovníků a vyplaceno přibližně 1,2 mil. Kč na mzdách. Celkový výběr daně z přidané hodnoty se zvýšil na 725 800 Kč, z toho zahraniční subjekty zaplatily 376 000 Kč (cca 52 %).

Jelikož většina účastníků festivalu navštívila v Čechách pouze Prahu, Fringe měl velký význam i na pražskou ekonomiku. Té přinesl díky zahraničnímu kapitálu čisté zvýšení produkce místních podniků minimálně o 3,5 mil. Kč, HDP o 1,2 mil. Kč a vytvořil nová minimálně 2,6 stálých pracovních míst. Jedná se o velice konzervativní odhady, pravděpodobně v metropoli zůstalo ještě více prostředků, které způsobily zvýšenou ekonomickou aktivitu.

Magistrát hl. m. Prahy přispěl festivalu jako jediný český veřejnoprávní subjekt dotací 400 000 Kč. Vypočtené přínosy festivalu dokazují, že se jednalo o velmi dobrou investici do pražské i celostátní ekonomiky.

Pražský Fringe má samozřejmě také neekonomické a těžko měřitelné přínosy pro Prahu i celé Česko, které nesmí být opomenuty. Navíc díky své jedinečnosti má nezastupitelné místo v mozaice kulturního života naší společnosti.

Prameny

- Fringe festival Praha – oficiální webové stránky
<http://www.fringe.cz>
- Prague Fringe – devátý rok
<http://www.scena.cz/index.php?d=1&o=1&c=11943&r=8>
- Dotazníkový průzkum mezi účastníky PFF 2010
- Rozhovor s ředitelem PFF 2010, Stevem Govem (květen 2010)
- Raabová, T.: Ekonomické a sociální dopady cestovního ruchu v ČR. Disertační práce, VŠE v Praze, 2010.

Příloha 1 Slovníček pojmů

Produkce

Hodnota veškerého tržního i netržního zboží a služeb vytvořeného v České republice tuzemskými subjekty v určitém období (větš. 1 rok). Lze ji vypočítat jako celkovou hodnotu mezispotřeby a všech dalších vstupů (mzdy zaměstnanců, zisk podniků atd.). Započítává všechny vstupy tolikrát, kolikrát vstupují do výrobního procesu v celém dodavatelsko-odběratelském řetězci, vzniká tedy tzv. dvojí započítávání.

Mezispotřeba

Hodnota zboží a služeb spotřebovaných v průběhu příslušného období tuzemskými producenty k výrobě jiného zboží a služeb.

Hrubá přidaná hodnota

Hrubá přidaná hodnota je hodnota zboží a služeb vyprodukovaných v české ekonomice za určité období (1 rok) po odečtení nákladů na zboží a služby použité při výrobě, tzn. HPH = produkce – mezispotřeba.

Hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt (HDP) odpovídá celkové produkci v kupních cenách vyprodukované v české ekonomice za určité období (1 rok) po odečtení nákladů na zboží a služby použité při výrobě a po připočtení čistých daní z produktů (např. DPH, spotřební daně).

Tzn. $HDP = \text{produkce} - \text{mezispotřeba} + \text{čisté daně na produkty} =$
 $= HPH + \text{čisté daně na produkty}$

Náhrady zaměstnancům (zde uváděné jako „mzdové příjmy“)

zahrnují mzdy a platy a sociální příspěvky zaměstnanců placené zaměstnavateli (před odpočtem daně z příjmu, povinných příspěvků na pojištění apod.).

Příloha 2 Definice multiplikátorů, předpoklady modelu

Input-output multiplikátory jsou nástroje, díky kterým je možné předvídat dopad změny poptávky po produkci jednoho odvětví na celou ekonomiku. Poskytují rychlé odpovědi na možné dopady zvýšení či snížení poptávky po produkci určitého odvětví, možné důsledky nových projektů a výsledky strategií zaměřených na substituci importu, a to nejen na odvětví samotné, ale i na všechna ostatní odvětví ekonomiky. Jejich použití je poměrně jednoduché a relativně efektivní. Nicméně jelikož multiplikátory vystihují průměrné důsledky, neberou v úvahu výnosy z rozsahu, nevyužitou kapacitu, ani technologické změny (viz níže).

Všechny níže popsané multiplikátory můžeme vypočítat matematickými operacemi z dostupné symetrické input-output tabulky zachycující strukturu sledované ekonomiky, zpracované Českým statistickým úřadem.

Nejjednodušší a nejčastěji používaný input-output multiplikátor je **multiplikátor produkce** (output multiplier), který ukazuje vztah mezi prvotním zvýšením produkce (resp. poptávky) jednoho odvětví a finálním zvýšením produkce všemi odvětvími ekonomiky. Pokud se tedy změní poptávka po produkci daného odvětví o jednu jednotku, celková produkce ve všech odvětvích vzroste právě o hodnotu multiplikátoru. Při interpretaci je důležité upozornit na to, že multiplikátor produkce započítává také veškerou mezipotřebu, a proto některé vstupy mohou být započítány opakovaně ve všech kolech dodavatelského řetězce. Například pokud by některý vstupní produkt prošel několika obchodníky, kteří by k němu nepřidali žádnou přidanou hodnotu a jen by jej prodali dalšímu obchodníkovi, odrazilo by se to v produkci (tržbách) jednotlivých obchodníků, ale ne v přidané hodnotě ekonomiky. Multiplikátory produkce bývají tedy značně nadhodnocené pro interpretaci výsledků.

Problém dvojího započítání vstupů eliminuje **multiplikátor hrubé přidané hodnoty** (gross value added multiplier), který ukazuje vztah mezi prvotním zvýšením produkce (resp. poptávky) jednoho odvětví a celkovým zvýšením hrubé přidané hodnoty (HPH) všech odvětví v ekonomice. Hrubá přidaná hodnota úzce souvisí s hrubým domácím produktem (HDP), který se liší od HPH pouze o čisté daně na produkty:

$$\begin{aligned} \text{HDP} &= (\text{Produkce} - \text{Mezipotřeba}) + (\text{Daně z produktů} - \text{Dotace na produkty}) = \\ &= \text{HPH} + \text{čisté daně na produkty} \end{aligned}$$

Při zjednodušené interpretaci tedy můžeme předpokládat, že zvýšení HPH přibližně odpovídá zvýšení HDP v ekonomice. Dopad na zvýšení HPH ekonomiky zahrnuje jen přidanou hodnotu poptávaných produktů, tzn. nezahrnuje hodnotu vstupů produktů (mezipotřebu). Hrubá přidaná hodnota je v tabulce SIOT počítána důchodovou metodou, tvoří ji složky náhrad zaměstnancům, čistých daní na výrobu, čistého provozního přebytku, smíšeného důchodu a spotřeby fixního kapitálu.

Kromě zmíněných multiplikátorů můžeme pro každé odvětví spočítat také multiplikátor zaměstnanosti a multiplikátor důchodu.

Multiplikátor zaměstnanosti (employment multiplier) vyjadřuje, kolik vznikne nových pracovních míst při zvýšení produkce určitého odvětví (resp. produktu) o 1 milion Kč. Multiplikátor počítá stálá pracovní místa na plný úvazek, ta se však nemusejí shodovat se skutečným počtem nově zaměstnaných fyzických pracovníků. Podniky totiž mohou zareagovat na zvýšenou poptávku různě, například placením přesčasů stávajícím zaměstnancům nebo naopak zaměstnáním více nových pracovníků na částečný úvazek.

Multiplikátor důchodu (income multiplier) ukazuje celkovou hodnotou náhrad zaměstnancům, tzn. mezd, platů a sociálních příspěvků, které je potřeba vynaložit, aby se zvýšila produkce určitého odvětví o 1 Kč.

Podmínky a omezení multiplikátorů, předpoklady modelu

Stejně jako každý ekonomický model, je také input-output analýza postavena na poměrně striktních předpokladech. Skutečný dopad zvýšení poptávky se tak od modelu může výrazně lišit. V praxi je však nemožné oddělit od sebe jednotlivé vlivy a ověřit tak závěry input-output analýzy. Základním předpokladem input-output analýzy je maximální přizpůsobivost nabídky poptávce, tzn. že výrobní kapacity jsou neomezené a producenti ihned reagují na zvýšenou poptávku zvýšením výroby. Tato podmínka bude mít evidentně větší platnost v době hospodářské recese, kdy existuje dostatek nevyužitých kapacit. (Pokud zkoumáme dopady nikoliv pouze na tuzemskou produkci, ale na celkové zdroje, potom nedostatečné domácí zdroje mohou být nahrazeny dovozem.)

Další podmínkou je stálost struktury vstupů (výrobních faktorů, druhů surovin a vstupních meziproductů) pro výrobu zboží a služeb. Ve skutečnosti postupem času se struktura vstupů přizpůsobuje cenám vstupů a odráží nové technologie. Z tohoto důvodu je model vhodnější pro modelování krátkodobých dopadů na produkci. Na druhé straně ovšem plné projevení multiplikačního efektu vyžaduje určitý čas, a proto nelze očekávat účinky změn v poptávce v příliš krátkém období. Je tedy zřejmé, že jsou tyto dva faktory do značné míry protichůdné.

Dále je důležitá metoda zpracování input-output tabulek, aby odrážely strukturu vstupů co nejreálněji, tzn. s co nejpodrobnějšími údaji. Pokud totiž není struktura vstupů pro výrobu jednotlivých produktů v input-output tabulce správně odhadnuta, bude mít změna finální poptávky ve skutečnosti dopad na výrobní poptávku po jiných komoditách (vstupech) než předpokládáme v modelu.

Tyto předpoklady jsou relativně silné a do značné míry zkreslují skutečný dopad změn ve finální poptávce na produkci.